

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou, Ph.D., ve věci

žalobce: **P. H.**, st. příslušnost: Ukrajina
t. č. pobytem Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty 234,
739 51 Vyšní Lhoty
zastoupený advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje**
sídlem Hlásenka 1516, 755 23 Vsetín

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2020, č. j. X, ve věci zajištění cizince

takto:

I. Rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2020, č. j. X, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 6 800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Policie České republiky (dále jen „policie“), Krajské ředitelství Zlínského kraje, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Vsetín, napadeným rozhodnutím zajistila žalobce podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem vyhoštění. Policie stanovila dobu zajištění žalobce podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

2. **Žalobce v žalobě** namítal, že policie nesprávně zvážila realizovatelnost účelu zajištění žalobce, protože nevyšla ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra.
3. Policie neiniciovala „nové“ řízení, při vyhodnocení podmínek zajištění vyšla z vykonatelných rozhodnutí a přistoupila přímo k vyhoštění se zajištěním, aniž by žalobce nejdříve zajistila a teprve poté vyhostila.
4. Policie měla vzít v úvahu informace, které jí sdělil žalobce a dále všeobecně známé informace o zemi původu žalobce, tedy Ukrajině. Tuto povinnost policie nesplnila, protože její vyjádření k této otázce v napadeném rozhodnutí je nedostatečné a nepřezkoumatelné. Policie neuvedla, na základě jakých skutečností nebo podkladů rozhodla. Přitom Ukrajina nemá přehlednou a stabilní bezpečnostní situaci. V řízeních o udělení mezinárodní ochrany je v případě Ukrajiny pravidelně „tématizována“ hrozba vážné újmy, která pramení z existence napůl válečného konfliktu v částech ukrajinského území, který stále probíhá. Realizovatelnost správního vyhoštění měla policie vyhodnotit z úřední povinnosti. Policie však vyšla zjevně z nepřiliš informovaného vyjádření žalobce a nesprávně tak neopřela své rozhodnutí o závazné stanovisko, které si byla povinna obstarat.
5. **Policie ve vyjádření k žalobě** dne 27. 3. 2020 uvedla, že hlídka policie žalobce kontrolovala ve 21.30 h ve Valašském Meziříčí, žalobce na výzvu policistů nepředložil žádný doklad totožnosti, a proto ho policie zajistila podle § 27 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném ke dni tohoto zajištění (dále jen „zákon č. 273/2008 Sb.“).
6. Policie v Cizineckém informačním systému (dále jen „CIS“) zjistila, že žalobce je od 25. 10. 2013 do 20. 11. 2021 evidován jako nežádoucí osoba v Schengenském informačním systému smluvních států (dále jen „SIS“) s požadavkem vyhoštění.
7. Žalobce za přítomnosti tlumočníka dne 8. 2. 2020 policii sdělil, že pobývá na území České republiky vědomě neoprávněně, nemá zde žádné příbuzné ani blízké osoby a na Ukrajinu se nechtěl vrátit. K dotazům policie, zda existuje nějaký důvod, pro který by se nemohl na Ukrajinu vrátit, a jestli mu nic nehrozí v oblasti, ze které pochází, zda je pro něj bezpečná, žalobce uvedl, že mu nic nehrozí a že Lvovská oblast, ve které bydlí, bezpečná je.
8. Poté policie zkoumala, zda u žalobce nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců a na základě shromážděných podkladů policie shledala, že v minulosti žalobci již mírnější opatření uloženo bylo, ale žalobce ho nerespektoval a dále se vyhýbal splnění uložené povinnosti, jak vyplývá z rozhodnutí policie v Plzeňském kraji, odboru cizinecké policie, č. j. X.
9. Žalobce dvakrát žádal o mezinárodní ochranu formou azylu a obě žádosti byly zamítnuty a soudy zamítavá rozhodnutí potvrdily.
10. Žalobce opakovaně potvrdil svou neochotu respektovat povinnost vycestovat z území České republiky, byl zaevidován v SIS jako osoba nežádoucí, která nemá cestovní doklad a účinně neprojevila zájem si ho opatřit a nebyla ochotna se podřídit nejmírnějšímu opatření. Žalobce si byl vědom, že uvedl takové osobní údaje, které spolu s jeho vyjádřením potvrzují, že by se vracel do země či oblasti, kterou Česká republika považuje za bezpečnou ve smyslu vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců.

11. Postup podle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců o povinnosti vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda je vycestování cizince možné, je vázán na rozhodnutí o správním vyhoštění. Oznámení o zahájení řízení o vyhoštění policie žalobci doručila dne 8. 2. 2020.
12. Lhůta zajištění 90 dnů je nezbytnou lhůtou k vyřízení dokladů domovského státu a v souvislosti s vyhlášeným nouzovým stavem v České republice není v žádném případě lhůtou nepřiměřenou. Přitom požadavek na vyřízení potřebných dokladů policie zpracovala bez prodlení již dne 9. 2. 2020. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání.
13. **Podle dalšího vyjádření policie** ze dne 31. 3. 2020 vydala rozhodnutí o vyhoštění dne 12. 2. 2020 a dne 24. 2. 2020 proti němu žalobce podal odvolání. Policie dne 13. 3. 2020 po doplnění postoupila odvolání nadřízenému orgánu.
14. **Žalobce v replice** namítl, že žalovaná se ani ve vyjádření nezabývala realizovatelností vyhoštění a nezjistila si sama informace o Ukrajině. Vyjádření žalobce nebylo dostačující, protože se 16 let zdržuje na českém území a o bezpečnostní situaci na Ukrajině je informován jen velmi přibližně.
15. V žádném případě situace na Ukrajině není natolik stabilizovaná, aby bylo možné od ní zcela odhlédnout. Na Mnichovské bezpečnostní konferenci 2020 ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj prohlásil, že „ozbrojený konflikt na Ukrajině trvá a je evropskou válkou a že budou šťastní, až zmínky o Ukrajině jako nebezpečné oblasti úplně zmizí z jakýchkoli mezinárodních zpráv. To se stane až tehdy, kdy zavládne pevný mír a Ukrajina obnoví svou územní celistvost v rámci mezinárodně uznávaných hranic“. Z uvedeného vyplývá, že Ukrajinu za bezpečnou zemi nepovažuje ani její vrcholný představitel.
16. V důsledku ozbrojeného konfliktu je Ukrajina sužována nedostatkem práce a byrokratickými překážkami. Ve Lvovské oblasti, odkud žalobce pochází, je dokonce zavedeno moratorium na veřejné šíření a používání ruskojazyčného obsahu knih, filmů, písní. Je pravda, že ohnisko bojů je především v Doněckoluhanské oblasti, ale konflikt se týká celého území Ukrajiny z bezpečnostního i ekonomického hlediska. Zásadní nedostatky panují v oblasti zdravotní péče a fakticky zkolaboval systém sociálního zabezpečení. Ukrajina je druhou nejchudší zemí Evropy.
17. Tím, že ozbrojený konflikt na Ukrajině dosud neskončil, dochází k porušování mírových dohod a krize na Ukrajině se prohlubuje. V případě Ukrajiny nelze institut bezpečné země aplikovat mechanicky a bez bližších pochyb i proto, že Ukrajina byla přidána na seznam bezpečných zemí teprve vyhláškou č. 68/2019 Sb. ode dne 23. 3. 2019.
18. Na Ukrajině není zaveden účinný systém, který by odhaloval, stíhal a trestal jednání představující způsobení vážné újmy, která by mohla žalobci po návratu na Ukrajinu hrozit. Britský deník The Guardian napsal, že Ukrajina je nejzkorumpovanější stát v Evropě, zvláště nefunkční je veřejný sektor a policie, která je činná jen výběrově a nelze ji považovat za nestranný bezpečnostní sbor, který potírá kriminalitu a předchází jí. To dokládají statistiky o počtech obviněných zaměstnanců veřejné správy z korupce.
19. **Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel

ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

20. **Soud zjistil ze správního spisu** ve vztahu k souzené věci skutečnosti tak, jak je citoval ze soudního spisu. Dále soud zjistil z žádosti o umístění osoby do policejní cely, že žalobce netrpí žádným závažným onemocněním.
21. Podle úředního záznamu policie ze dne 8. 2. 2020 provedla hlídka pobytovou kontrolu na adrese bývalého autoservisu Jiríček u Celního úřadu na ulici Hranická, kde kontrolovala žalobce, který neměl u sebe cestovní doklad. Záznamy ve shora citovaných evidencích policie zjistila lustrací, poté žalobce zajistila. Žalobce nežádal vyrozumění zastupitelského úřadu domovského státu.
22. Podle záznamu CIS byl žalobce vyhoštěn v roce 2007, v roce 2011 a v roce 2013. Žalobci byla zamítnuta žádost o azyl dne 22. 12. 2015 a dne 27. 9. 2016.
23. Podle rozhodnutí policie (Krajského ředitelství Plzeňského kraje) ze dne 5. 8. 2013 o vyhoštění a stanovení doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie na pět let, žalobce přicestoval na české území v březnu 1998 a platnost jeho víza skončila dne 12. 8. 2003. Žalobce dne 3. 11. 2004 požádal policii ve Frýdku-Místku o mezinárodní ochranu. Protože od 13. 8. 2003 do 3. 11. 2004 žalobce pobýval na českém území neoprávněně, policie vydala rozhodnutí o jeho vyhoštění na dobu tří let od 7. 11. 2004. Řízení o mezinárodní ochraně skončilo dne 28. 11. 2005. Zamítavý rozsudek Krajského soudu v Ostravě nabyt právní moci dne 7. 2. 2006. Žalobce poté pobýval na českém území bez platného pasu a víza a svým pobytem od 8. 2. 2006 do 7. 11. 2007 mařil výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Do protokolu žalobce uvedl, že si myslel, že azylové řízení stále běží. Policie žalobci uložila zvláštní opatření za účelem vycestování podle § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců - pravidelně se každou sobotu hlásit u policie. Žalobce povinnost splnil pouze 17. 12. 2011, 29. 12. 2011 a 7. 1. 2012; žalobce se ve dnech 24. 12. 2011, 14. 1. 2012 a 21. 1. 2012 na policii nedostavil. Žalobce uvedl, že v roce 2011 dostal výjezdní příkaz na 50 dní, aby si mohl vyřídit nový cestovní doklad. Ten si nezařídil, protože byly svátky. Povinnost hlásit se v Plzni plnil asi měsíc a pak už ne, protože si našel práci v Hradci Králové. Žalobce si byl vědom, že pobývá na českém území přes stanovený zákaz, neoprávněně, bez víza a cestovního dokladu. Žalobce sdělil, že se nechce vrátit na Ukrajinu a chce zůstat v České republice. Na policii přišel jen proto, že si chce legalizovat pobyt. Žalobce podle úředního záznamu dne 7. 1. 2012 policii sdělil, že požádal na zastupitelském úřadě o nový cestovní doklad a ten mu bude vydán po 15. 1. 2012. Přesto si do 3. 8. 2013 nový cestovní doklad nezajistil. Tvrzení žalobce, že se snažil doklad získat, ale byly svátky a neměl dost peněz, shledala policie jako účelové.
24. Citované rozhodnutí potvrdil nadřízený orgán policie dne 22. 10. 2013. Žalobce nepožádal o vydání řádného ani náhradního cestovního dokladu. Žalobce nemá na českém území rodinné příslušníky a k České republice si nevytvořil vztah, většinu času od roku 1998 zde pobýval neoprávněně a nerespektoval ani vydaná rozhodnutí o správním vyhoštění. Není zde žádná záruka, že žalobce maření výkonu úředních rozhodnutí nebude v budoucnu opakovat.
25. Policie (Oddělení cizinecké policie Frýdek-Místek) dne 7. 11. 2004 uložila žalobci vyhoštění s platností na tři roky.

26. Policie (Krajské ředitelství Plzeňského kraje) uložila dne 5. 12. 2011 žalobci vyhoštění na tři roky. V tomto řízení žalobce uvedl, že nemá v České republice žádné zázemí, přebývá u kamarádů a pracuje příležitostně. Žalobce se obával jednání vyděračů na Ukrajině po jeho návratu, které souvisí s jeho podnikáním na Ukrajině před příchodem do České republiky. Z této skutečnosti policie nedovodila, že by žalobci na Ukrajině po návratu hrozilo mučení, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trest. Proti snahám vyděračů jsou na Ukrajině orgány a instituce, jejichž pomoci může žalobce využít. Policie neviděla souvislost s odchodem žalobce z Ukrajiny v roce 1998 a současnými obavami.
27. Žalobce v přezkoumávaném řízení dne 8. 2. 2020 vypověděl, že nemá k věci vysvětlení a bude odpovídat na otázky policie. Žalobce naposled přicestoval do České republiky na platné roční vízum v roce 2004 za práci. Pak požádal o azyl, nebyl mu udělen, pobýval v Praze a okolí a v Plzni, v řízeních o vyhoštění ho zastupoval právník, odvolání bylo zamítnuto. V Brně požádal o azyl v roce 2014, ani soud žalobci v roce 2018 nevyhověl. Žalobce věděl, že musí odcestovat, ale nechtěl, protože tu měl přítelkyni. S tou se už rozešel. V posledních měsících se zdržoval ve Valašském Meziříčí, kde ho kontrolovali včera policisté. Pas žalobci „propadl“ v roce 2008, pak tu pobýval na azylový průkaz. Náhradní průkaz někam zastrčil, neví už kam. Ví, že měl odcestovat, ale měl tu přítelkyni. Momentálně žádný doklad nemá. Na dotaz, jaké kroky k získání dokladu podnikl, žalobce uvedl, že volal bratrovi, ať mu nějaký doklad pošle. Na dotaz, proč není přihlášen k pobytu, žalobce uvedl, že ve Valašském Meziříčí moc nepobýval, jezdil za tou přítelkyní. Nyní má asi 20 000 Kč. V České republice má žalobce nyní přítelkyni, Ukrajinku, která je tu na návštěvě, pobývá tu na „biometriku v rámci bezvízové dohody“. Žalobce je zdravý, s ničím se neléčí, majetek tu nevlastní, několik lidí mu dluží asi 18 – 20 000 Kč. Žalobce se na Ukrajinu může vrátit, nic mu nehrozí. Nevycestoval, protože se bál, aby nebyl nasazen do válečného konfliktu na Ukrajině, který tam před lety probíhal. Oblast, ve které žalobce žije, je bezpečná. Žalobce má na Ukrajině dům, žije tam teď jeho bratr, který je rozvedený, rodiče už nežijí. Žalobce není ženatý a děti nemá.
28. **Policie napadeným rozhodnutím dne 8. 2. 2020 žalobce zajistila**, protože je evidován v informačním systému smluvních států. Policie popsala podstatná zjištění ze zápisů v SIS a CIS, jeho výsledku a vydaných rozhodnutích o vyhoštění a azylu tak, jak jsou uvedena výše a uzavřela, že žalobce svým jednáním mařil výkon správního rozhodnutí policie (Krajského ředitelství Plzeňského kraje). Tím žalobce naplnil podmínku § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Policie spatřovala v předchozím jednání žalobce nebezpečí, že zmaří výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť jeho předešlé jednání vypovídá o jeho přístupu k právnímu řádu. Pokud žalobce neplní zákonem stanovené povinnosti a pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a platného oprávnění k pobytu, i přestože má záznam v evidenci nežádoucích osob, mařil výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a byl si toho vědom, neskýtá tento přístup záruku, že bude plnit povinnosti, které mu policie rozhodnutím uloží. Policie je povinna předcházet trestné činnosti a činnosti, která není v souladu se zákonem. Z jednání žalobce je zřejmé, že zmaří výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a nevycestuje ve stanovené době.
29. Mírnější opatření by u žalobce nebylo účinné. Žalobce nemá dostatek finančních prostředků, které by mohl složit jako záruku podle § 123c zákona o pobytu cizinců. Žalobce neuvedl žádné existující a intenzivní vazby na osobu blízkou, má pouze přítelkyni z Ukrajiny, která pobývá na českém území v rámci bezvízového styku. Žalobce má ve Valašském Meziříčí a jeho okolí několik kamarádů, se kterými se nijak pravidelně nestýká.

Jiné vazby neuvedl. Deklarovaná neochota žalobce vycestovat z území České republiky do země svého původu naplňuje důvodnou obavu policie, že by byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Navíc žalobce v minulosti nerespektoval uložená vyhoštění a povinnost vycestování. Žalobce v minulosti nerespektoval povinnost hlásit se každou sobotu na policii, tuto povinnost splnil jen částečně a později se již nehlásil. Užití zvláštních opatření je vázáno na spolupráci účastníka řízení a respekt vůči orgánům České republiky. S ohledem na absenci těchto skutečností a na důvodné obavy, že se žalobce bude vyhýbat správnímu vyhoštění, policie přistoupila k zajištění žalobce podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců.

30. Dalším důvodem zajištění žalobce je skutečnost, že nemá platný cestovní pas a neprojevil žádný zájem o něj požádat. Přitom žalobce sám uvedl, že na zdejší území nemá žádné funkční rodinné a jiné vazby a nic mu nebrání v návratu na Ukrajinu. Rozhodnutí o zajištění žalobce tak nezasáhne do soukromého a rodinného života žalobce ve smyslu § 124 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Zajištění žalobce také není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, zejména čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.
31. Policie shledala v jednání žalobce rozpor se zájmem společnosti na dodržení podmínek pro vstup a pobyt cizinců na území České republiky. Neoprávněný pobyt žalobce na českém území bez platného cestovního pasu a platného oprávnění k pobytu současně s existencí záznamu v evidenci nežádoucích osob je negativním jevem ohrožujícím zájem státu na tom, aby platné právní předpisy byly dodržovány a aby se na území České republiky zdržovali pouze cizinci, kteří tyto normy dodržují. V daném případě policie má důvod domnívat se, že žalobce nebude dodržovat právní řád České republiky.
32. Z běžné praxe je policii známo, že v případě žalobce existuje reálný předpoklad realizace výkonu jeho vyhoštění z území členských států Evropské unie, protože neexistuje překážka trvalejší povahy, která by zabráňovala žalobce z území členských států vyhostit. Policie při tomto závěru vycházela ze shromážděných podkladů a sdělení žalobce. Policie nezjistila, že by žalobci v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců.
33. Policie dne 9. 2. 2020 písemně sdělila informaci o možnosti dobrovolného návratu v souladu s § 123a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalobce tuto informaci převzal, podepsal a nijak se písemně ani ústně k této informaci podle listiny ve spise nevyjádřil (ani v českém ani v ukrajinském znění).
34. Podle záznamu policie ze dne 11. 2. 2020 žalobce téhož dne požádal v Zařízení pro zajištění cizinců o udělení mezinárodní ochrany.
35. **Policie rozhodnutím ze dne 12. 2. 2020 uložila žalobci správní vyhoštění na dobu pěti let,** stanovila dobu k vycestování 14 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, zařadila žalobce do informačního systému smluvních států. Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal odvolání.
36. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
37. Podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států

Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je cizinec evidován v informačním systému smluvních států.

38. Soud souhlasí s policií v tom, že žalobce mařil výkon předchozích citovaných správních rozhodnutí o vyhoštění, že zjevně nerespektuje povinnosti, které mu ukládají právní řád a vydaná správní rozhodnutí a chování žalobce neskýtá záruku, že bude plnit povinnosti uložené správním orgánem. Soud souhlasí se zdůvodněním neužití mírnějších opatření podle napadeného rozhodnutí. Policie podrobně popsala, že žalobce na českém území nemá intenzivní vazby, nemá dostatek majetku, není ochoten vycestovat z území České republiky a uložena mírnější opatření v minulosti nerespektoval a neměl k tomu přitom vážný důvod.
39. V posuzované věci není sporné, že žalobce je starší 15 let, je evidován v informačním systému smluvních států, a to ode dne 25. 10. 2013 do 20. 11. 2021 na základě rozhodnutí policie, Krajského ředitelství Plzeňského kraje, č. j. X, které mu bylo doručeno dne 25. 10. 2013 a téhož dne nabylo právní moci, a byly by tedy naplněny podmínky pro zajištění cizince dle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců.
40. Spornou otázkou však je, zda byly dostatečně posouzeny důvody znemožňující vycestování žalobce do jeho země původu.
41. Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí.
42. Jak uvedl Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 3. 10. 2019, č. j. 10 Azs 240/2019-22, kde posuzoval obdobnou skutkovou a právní situaci, a v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, rozšířený senát Nejvyššího správního soudu konstatoval, že správní orgán má povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona o pobytu cizinců možnými překážkami správního vyhoštění cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. Smyslem řízení o zajištění cizince není ovšem konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby se tento hlavní účel mohl naplnit a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat výkonu případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území České republiky.
43. **Policii bylo známo** z rozhodnutí policie, Krajského ředitelství Plzeňského kraje, ze dne 5. 12. 2011, č. j. X (viz bod 26 tohoto rozsudku), **že „žalobce se obával jednání vyděračů na Ukrajině po jeho návratu, které souvisí s jeho podnikáním na Ukrajině před příchodem do České republiky“.**
44. V roce 2013 i 2020 žalobce deklaroval, že se **nechce vrátit na Ukrajinu** (viz citace z rozhodnutí o vyhoštění – bod 23 a výsledku žalobce v bodě 27), což dosvědčuje i stále setrvávání v České republice i přes opakované vyhoštění.
45. Ve správním spise není založeno žádné stanovisko Ministerstva vnitra k možným překážkám vycestování. V napadeném rozhodnutí policie odkázala na běžnou praxi, avšak

neuedla žádné aktuální stanovisko nebo rozhodnutí, které by se vztahovalo na případ žalobce.

46. Policie pouze v napadeném rozhodnutí uvedla, že žalobce neuvedl žádnou překážku, která by mu bránila ve vycestování. Proto je rozhodnutí policie nepřezkoumatelné.
47. S ohledem na citovanou judikaturu je policie při rozhodování o zajištění povinna posoudit překážky vycestování cizince. V posuzovaném případě žalobce sice ve správním řízení neuvedl překážky, které mu brání ve vycestování do země původu, avšak tyto překážky plynuly z rozhodnutí o vyhoštění z roku 2011. Policie se proto ve svém rozhodnutí byla povinna zabývat možnými překážkami bránícími žalobci ve vycestování, a především odůvodnit, proč žalobcem v žalobě opakovaně tvrzené důvody, které mu údajně znemožňují vycestování, nejsou případně relevantní, důvodné či věrohodné. To ovšem žalovaná neučinila.
48. Pokud policie odkázala na běžnou praxi, byla povinna uvést označení rozhodnutí, ze kterého jsou jí potřebné informace známy. A ty by musely dopadat na případ žalobce a žalobce by s touto informací musel být před vydáním rozhodnutí seznámen.
49. Popsaný nedostatek rozhodnutí by nebyl zhojen tím, že překážkami vycestování, které uváděl žalobce, se zabývalo Ministerstvo vnitra v závazném stanovisku, které by policie nijak nezohlednila.
50. Žalovaná byla povinna promítnout tyto závěry do svého rozhodnutí (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2017, č. j. 1 Azs 148/2017–29).
51. Pouze pro úplnost soud dodává, že nedostatky rozhodnutí policie nemůže zhojit až ve vyjádření k žalobě (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71). Nadto policie do správního spisu předaného soudu žádné závazné stanovisko nedoložila.
52. Právní názor policie ve vyjádření k žalobě, že překážky vycestování zjišťuje v řízení o vyhoštění, jsou v rozporu s citovaným usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS. V posuzovaném případě ani nejde o situaci, kdy by policie nejdříve vydala a bylo již pravomocné rozhodnutí o vyhoštění, kde se překážkami vycestování žalobce zabývala a které mohly použít v řízení o zajištění cizince (jak tomu bylo či mohlo být např. ve věci sp. zn. 8 As 33/2013 nebo 7 Azs 340/2018).
53. Posuzovaná věc není totožná ani s věcí rozhodovanou Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 2 Azs 226/2018 (dne 19. 12. 2019), protože policie v této věci disponovala závaznými stanovisky z let 2015 a 2018 a šlo o užití aktuálního závazného stanoviska v napadeném rozhodnutí. V souzené věci neměla a nepoužila v úvahách policie závazné stanovisko vůbec žádné.
54. Z rozhodnutí o správním vyhoštění založeného v doloženém správním spise se podává, že policie zde uvedla pouze (v této části shodně jako ve vyjádření k žalobě), že žalobce se bude vracet do země či oblasti, kterou Česká republika považuje za bezpečnou ve smyslu vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců. K tomu soud uvádí, že rozhodnutí o vyhoštění vydala policie dne 13. 2. 2020, tedy až po vydání napadeného rozhodnutí ze dne 8. 2. 2020.

55. Soud proto zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů k překážce vycestování a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
56. V dalším řízení policie obstará jako podklad rozhodnutí aktuální závazné stanovisko, seznámí s ním žalobce a vydá rozhodnutí, ve kterém ho přezkoumatelným způsobem zahrne do svých úvah, anebo pokud tak již učinila v řízení o vyhoštění, zahrne tento postup do svých úvah.
57. Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o žalobě podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalovaná nebyla v řízení o žalobě úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o žalobě příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady, resp. je nepožadoval.
58. Ustanovenému zástupci žalobce soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby – za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem a za podání doplnění žaloby [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném ke dni vydání tohoto rozsudku] v celkové výši 6 200 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Repliku soud nepožadoval, nepřinesla do věci nic nového a nebyla účelná. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí 6 800 Kč. Tato částka bude zástupci žalobce vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Ostravě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 8. dubna 2020

JUDr. Martina Radková, Ph.D. v. r.
samosoudkyně